

SVEUČILIŠTE JOSIPA JURJA STROSSMAYERA U OSIJEKU
FAKULTET ZA ODGOJNE I OBRAZOVNE ZNANOSTI

Ivana Ćosić

**STRUČNI PROFIL POUČAVATELJA ENGLESKOG JEZIKA U DJEČJEM
VRTIĆU OSIJEK**

ZAVRŠNI RAD

Osijek, 2019.

SVEUČILIŠTE JOSIPA JURJA STROSSMAYERA U OSIJEKU
FAKULTET ZA ODGOJNE I OBRAZOVNE ZNANOSTI

Preddiplomski sveučilišni studij Ranoga i predškolskog odgoja i obrazovanja

**STRUČNI PROFIL POUČAVATELJA ENGLESKOG JEZIKA U DJEČJEM
VRTIĆU OSIJEK**

ZAVRŠNI RAD

Predmet: Pedagoška komunikacija

Mentor: doc. dr. sc. Rahaela Varga

Sumentor: dr. sc. Manuela Karlak

Student: Ivana Čosić

Matični broj: 33704

Osijek, rujan 2019.

Sažetak

Engleski jezik je u današnje vrijeme uistinu globalni jezik i postao je jedna od osnovnih vještina u svim aspektima života: od zabave i slobodnog vremena do obrazovanja, pa čak i konkurentnosti u poslu. Budući da se svi jezici, kako materinski tako i strani, uče u kontekstu kultura i zajednica koje se njima služe, učenje stranih jezika podrazumijeva i upoznavanje raznih kultura iz čega proizlazi bolje poznavanje svijeta i veće poštovanje prema njemu.

Uzevši u obzir sve navedeno, kao i činjenicu da usvajanje jezika počinje od najranije dobi, može se zaključiti da je kvalitetno poučavanje stranog jezika u predškolskoj dobi iznimno važno. Iz tog razloga je cilj ovog istraživanja utvrditi koji je stručni profil osoba koje u Dječjem vrtiću Osijek poučavaju djecu engleski jezik, postoje li eventualne razlike u njihovom pristupu te kakav je taj pristup u usporedbi s metodama i načelima poučavanja stranog jezika djece predškolske dobi koje preporučuje stručna literatura..

Anketirane su sve osobe koje u gradskom Dječjem vrtiću Osijek poučavaju djecu engleski jezik, bilo integrirano u sklopu redovnog programa ili povremeno kao vanjski suradnici, odnosno zaposlenici Pučkog otvorenog učilišta Osijek. Istraživanje je pokazalo da su vanjski suradnici skloniji korištenju udžbenika, rješavanju radnih listića i traženju od djece da ponavljaju izraze za njima, no ipak ne zanemaruju dječju potrebu za igrom i zabavom te ih često uključuju u aktivnosti. S druge strane, odgojitelji više koriste glazbene instrumente, češće čitaju djeci i više iskorištavaju materijale i situacije koje se spontano događaju tijekom dana kao poticaje za učenje engleskog jezika. U istraživanje nisu uključeni privatni vrtići s područja grada Osijeka

Ključne riječi: *stručni profil, engleski jezik, poučavatelji, Dječji vrtić Osijek, pristup poučavanju*

Abstract

Today, English is truly a global language as well as one of the basic skills in all aspects of life: from entertainment and leisure time to education and job competitiveness. Since all spoken languages, both native and foreign, are learned within the context of cultures and communities that use them, learning foreign languages directly implies getting to know different cultures and therefore contributes to a better understanding of the world and a greater respect towards it.

Considering what is stated above, as well as the fact that learning languages begins at an early age, it can be concluded that high quality foreign language teaching at preschool age is of extreme importance. For that reason, it is the goal of this research to determine the profile of the instructors who teach English in the Osijek Kindergarten as well as whether there are differences between their approach and what is recommended by the current literature.

Everyone who teaches English in the Osijek Kindergarten has been surveyed, whether they teach it in an integrated manner as a part of standard curriculum or occasionally as external associates employed by the Community Education Center in Osijek. The results show that external associates are more likely to use textbooks and worksheets, as well as to ask children to repeat expressions after them, although they do not neglect the children's need for play and fun which they often include into activities. Kindergarten teachers, on the other hand, are more likely to use musical instruments, read to children more often, and make more use of materials and situations that occur spontaneously throughout the day as incentives for learning English. This research does not include data about private kindergartens in the Osijek area.

Key words: *profile, English language, instructors, Osijek Kindergarten, approach to teaching*

Sadržaj

1. UVOD	2
2. DIJETE I JEZIK	4
2.1. Jezični razvoj djeteta	4
2.2. Rano učenje stranog jezika	5
2.3. Prirodno (situacijsko) učenje i TPR	6
3. KVALIFIKACIJE POUČAVATELJA ENGLESKOG KAO STRANOG JEZIKA NA PODRUČJU OSIJEKA	9
4. METODA ISTRAŽIVANJA	11
4.1. Sudionici istraživanja	11
4.2. Instrument istraživanja	11
4.3. Postupak prikupljanja podataka	11
5. REZULTATI ISTRAŽIVANJA I INTERPRETACIJA	12
6. RASPRAVA	19
7. ZAKLJUČAK	21
8. LITERATURA	22
9. PRILOZI	24

1.UVOD

Engleski je jezik u današnje vrijeme uistinu globalni jezik koji je postao jedna od osnovnih vještina u svim aspektima života: od zabave i slobodnog vremena do obrazovanja i konkurentnosti u poslu. Razvojno, odgojno i obrazovno gledano, nije za zanemariti da se svi govoreni jezici, kako materinski tako i strani, uče u kontekstu kultura i zajednica koje se njima služe. Dakle, učenje stranih jezika podrazumijeva i upoznavanje raznih kultura iz čega proizlazi bolje poznavanje svijeta i veće poštovanje prema njemu.

Iako je konkurentnost pri zaposlenju još uvijek nebitan čimbenik u životu djeteta predškolske dobi i ono ne razumije riječ „globalno“ niti može osjetiti težinu pojma „cijeli svijet“ ili „interkulturalnost“, učenje stranog jezika od što ranije dobi ima veliku važnost i brojne dobrobiti, od očitog proširenja fonda znanja do poboljšavanja razvoja pamćenja i kognitivnih sposobnosti općenito, što literatura opširno i temeljito pokriva. Prema studiji ELLiE, koja se provodila u razdoblju između 2006. i 2010. godine, te su dobrobiti prepoznate i diljem Europe s obzirom da se neobavezni program učenja stranog jezika uvodi u sve veći broj europskih vrtića (Enever, 2011).

Sudeći prema činjenici da 18 od 28 podcentara Dječjeg vrtića Osijek ima nekakav oblik programa učenja engleskog jezika, možemo zaključiti da se radi o popularnom jeziku čiju su vrijednost roditelji prepoznali jer su voljni uložiti dodatna financijska sredstva kako bi im djeca u navedene programe bila uključena.

Kako bi se bilo kakvo poučavanje moglo kvalitetno i učinkovito provoditi, neophodno je da osobe koje ga provode budu adekvatno osposobljene za taj posao, tj. da posjeduju kompetencije o temama koje poučavaju kao i o pristupima poučavanju prikladnim pojedinoj dobnoj skupini. Letak Dječjeg vrtića Osijek koji opisuje program ranog učenja engleskog jezika navodi da se „program provodi metodom situacijskog učenja“ na način da „odgojitelj stvara poticajno okruženje kvalitetnim brojalicama, igrama s pjevanjem, kratkim poetskim tekstovima, pjesmama i pričama; organizira učenje u koje se uključuju sva dječja osjetila; potiče sposobnost slušanja; vizualnog opažanja; pokret i ritmičke elemente putem dječjih brojalica“ (Dječji vrtić Osijek, 2019:1). Ipak, zabrinjava činjenica da u studijskom programu studija predškolskog odgoja ne postoje kolegiji koji obuhvaćaju metodiku stranog jezika djece predškolske dobi.

U teorijskom se dijelu rada analizira stručna literatura na temu ovladavanja materinskim jezikom i jezičnog razvoja općenito, a potom i ovladavanja stranim jezikom i metodama koje su, prema istraživanjima, u tom području postigle najbolje rezultate. Nadalje, analiziraju se studijski programi onih fakulteta koje su ispitanici naveli u upitniku kao svoje završeno obrazovanje.

Empirijski dio rada obuhvaća analizu rezultata upitnika koji je proveden u svim podcentrima Dječjeg vrtića Osijek u kojima se poučava engleski jezik te se donose smjernice ponajprije u pogledu obrazovanja budućih nastavnika engleskog jezika za rad s djecom predškolske dobi.

2. DIJETE I JEZIK

2.1. Jezični razvoj djeteta

Iako se prve prave riječi obično pojavljuju tek pred kraj prve godine djetetova života, jezični razvoj i razvoj govora počinju istog onog trenutka kada dijete dođe na svijet. Od prvog dana novorođenče komunicira sa svojom okolinom iskazujući plačem svoje potrebe.

S vremenom, kako se mozak razvija i raste, djeca raznim spontanim zvukovima, kao što su kričanje i gugutanje, izražavaju i ugodne osjećaje, a u dobi između 6 mjeseci i godine dana se pojavljuje slogovanje i prve izgovorene riječi sa značenjem (Vasta, Haith i Miller, 2000). Naravno, takav razvoj se ne događa sam od sebe, nego je važno da djeca odrastaju u poticajnoj okolini u kojoj će biti izložena jeziku i govoru u svim oblicima i koja će od njih zahtijevati jezično izražavanje svojih misli, želja i potreba. Autori Diamond i Hopson su mozak opisali kao izuzetno dinamičan organ koji se hrani podražajem i uzvraća bujnim grananjem isprepletenih neuronskih spletova nalik prašumi te tvrde da je upravo to razlog zašto su odrasli ti koji imaju dužnost otkriti kako pomoći djeci da dosegnu svoj što potpuniji i zdraviji mentalni razvoj (Diamond i Hopson, 2002). Taj proces ne samo da se događa velikim intenzitetom, nego i iznimnom brzinom. Naime dijete „od 5. ili 6. mjeseca počinje oponašati glasove koje čuje od drugih, tako da se glasovi materinskog jezika redovito ponavljaju i uvježbavaju, a drugi glasovi nestaju“ (Vasta i sur., 2002:82). Ovdje se još uvijek radi o nečemu što Ivan D. Ivić (1978) naziva afektivnom komunikacijom, odnosno komunikaciji koja se zasniva na ekspresiji i slanju signala o vlastitim stanjima. Uz nju opisuje i vrstu komunikacije koja se pojavljuje u kasnijim razvojnim fazama, a to je semiotička komunikacija. Ona se zasniva na denotaciji te primarno prenosi obavijesti o okolini i pretpostavlja mogućnost odlaganja u vremenu i prostoru. Za razvoj semiotičke komunikacije važna je uloga odrasle osobe, koja kao predstavnik kulture u kojoj se dijete razvija, u procesu razvoja afektivne komunikacije postupno unosi socijalno izgrađene sustave semiotičke komunikacije: sustave značenja i razna semiotička sredstva za njihovo izražavanje.

Stoga je za složiti se s autoricom Andrejom Silić (2007a) kada kaže kako je važno uspostaviti dobar odnos i komunikaciju s djetetom te biti s njim u stalnom dijalogu, osluškujući njegove potrebe u nudeći mu izazove kako bi se razvoj jezika i govora stimulirao jer „zajednička iskustva odraslih i djece u nizu svakodnevnih praktičnoživotnih situacija osnova su za razumijevanje prvih govornih iskaza (na materinskom i na stranom jeziku). Možemo reći kako se na taj način izgrađuje zajednička stvarnost koja je socijalno-kulturno uobličena od strane odraslih i druge djece. To znači da se na taj način vrši standardizacija svakodnevnih radnji i situacija te se

na taj način dolazi do zajedničkih kognitivnih značenja koja su osnova svakodnevnog sporazumijevanja i svake komunikacije“ (Silić, 2007a:19).

2.2. Rano učenje stranog jezika

Poznavanje stranih jezika otvara mnoga vrata jer nam omogućuje komunikaciju s ljudima izvan našeg vlastitog govornog područja, a time i proširivanje vidika te socijalne i ekonomske mogućnosti koje u protivnom ne bismo imali. Ipak, djeca rane i predškolske dobi nemaju potrebu komunicirati s ljudima izvan vlastite obitelji i vlastitog kruga prijatelja. Naravno, sklapanje novih poznanstava i proširivanje tog kruga prijatelja je djeci te dobi obično vrlo lako i svakako je dobro za njih i njihov socijalni i emocionalni razvoj, no gotovo nikad se ne događa na nekakvoj globalnoj razini. To nas navodi na pitanje ima li uopće smisla poučavati malu djecu stranim jezicima i, ako da, kada početi.

Prema istraživanjima koja su proveli Cummins i suradnici (1979.), djeca koja su usvojila više od jednog jezika pokazuju bolje rezultate u općem intelektualnom razvoju i divergentnom mišljenju, a pokazuju i veću osjetljivost za lingvistiku. Takva djeca također postižu i bolje rezultate na standardiziranim testovima matematike, čitanja i vokabulara. Učenje stranih jezika, stoga, donosi značajne dugoročne dobrobiti u dječjem razvoju te ga se ne može smatrati bespotrebним opterećivanjem djece suvišnim informacijama, pogotovo ako se uzme u obzir da su djeca od najranije dobi prirodno izrazito znatiželjna pa ih stjecanje novih znanja raduje umjesto da im predstavlja opterećenje i stres.

Sukladno tomu, lingvisti vjeruju da je najbolje početi s učenjem stranih jezika što ranije, čak prije šeste godine, jer upravo tu dob karakterizira sposobnost oponašanja pravog izgovora. Neka su istraživanja čak pokazala da su djeca koja započnu s učenjem stranog jezika do svoje šeste godine sposobna usvojiti ga bez stranoga akcenta (Vilke, 1991). Istraživanja koja su 2003. godine proveli Hakuta, Bialystok i Wiley to i potvrđuju jer su uspjeli prikazati stalni i ujednačeni pad razine uspjeha u učenju stranog jezika koji se događa usporedo sa odrastanjem, odnosno starenjem.

Osim opisanih razvojnih dobrobiti koje sa sobom nosi, „ciljevi učenja engleskog jezika kao stranog jezika u ranoj i predškolskoj dobi su interkulturalnost, stupanj znanja engleskog jezika blizak izvornom govorniku (near-native proficiency)“ kao i „pozitivni stavovi o učenju jezika i učenju općenito, te visoki stupanj motivacije za nastavak učenja engleskog jezika“ (Frković, 2018:9). Uz to, Vilke (1991) ističe da je etnocentrizam znatno manje prisutan kod one djece koja

su upoznata s kulturom i običajima drugoga naroda te su ta djeca općenito tolerantnija i imaju šire vidike o općim temama u kasnijem životu.

2.3. Prirodno (situacijsko) učenje i TPR

Kako bi djeca predškolske dobi usvojila bilo kakvo novo znanje, pa tako i engleski odnosno bilo koji strani jezik, važno je da svoj pristup prilagodimo njihovim potrebama i načinu učenja. Silić (2007a) tvrdi kako informacija mora biti za djecu važna i u kontekstu njihova iskustva i razvoja da bi ona potpuno razumjela i zapamtila ono što su naučila. „Osim toga važno je da planirane aktivnosti i interakcije budu u funkciji razvoja dječje samostalnosti i pozitivnih osjećaja prema učenju. Smatramo važnim i stvaranje ugodna okruženja u kojem će se osjećati dobro i zaštićeno te blisko s odraslim osobama i drugom djecom“ (Silić, 2007a: 11). Ista pravila vrijede i za materijale koji se koriste i koji djeci moraju biti dostupni kako bi ih ona mogla slobodno koristiti i istraživati i na taj način učiti pomoću njih. To potvrđuje daljnja autoričina tvrdnja da je „važno slijediti osnovni princip u dječjem učenju, a to je polaznje od njihovih interesa i predmeta koje donose, skupljaju ili se nalaze u njihovoj neposrednoj okolini. Tako kada govorimo o učenju u ranoj dobi, govorimo zapravo o korištenju stvarnih, konkretnih predmeta i situacija. Pritom je važno da su oni dostupni i na raspolaganju djeci za manipuliranje, eksperimentiranje i istraživanje, kako bi mogla aktivno sudjelovati, osjetiti i upoznati se s njihovim svojstvima“ (Silić, 2007a: 13). Ti materijali su samo dio prostora u kojem djeca svakodnevno žive i uče, stoga je njegova bitna karakteristika poticajnost, odnosno usmjerenost pažnje. To znači da se u djece potiče i razvija sposobnost slušanja i otvorenost prema drugima, što bi trebala biti osnovna karakteristika svakoga odgojnog konteksta (Ceppi, Zini, 2003). Kada se uspješno uspostavi poticajno okruženje, „djeca uživaju u govorenju na materinskome, a kasnije i na stranome jeziku kada se ono događa na njima primjeren i prirodan način“ (Silić, 2007a:42).

Uloga odgojitelja u procesu učenja je stvoriti poticajno okruženje, tj. stalno osmišljavati zanimljive aktivnosti, praktične zadatke, igre kojima će se djeca baviti, koje su im na raspolaganju i koje mogu slobodno birati prema svojim sklonostima i sposobnostima te pružati emocionalnu podršku i ljubav koja će pomoći djeci u izgrađivanju pozitivnih stavova i svijesti o sebi te samopoštovanja.

Svi ti navedeni elementi: poticajna okolina, dostupnost materijala, kontekst koji prati interese djece te emocionalna potpora, zajedno čine ono što nazivamo situacijskim pristupom učenju. Upravo se taj pristup u brojnim istraživanjima, od kojih su neka već i navedena u ovom poglavlju, pokazao najboljim za djecu te najučinkovitijim u ovladavanju stranim jezikom. Stoga je

ohrabrujuća činjenica da upravo taj pristup podržava i Nacionalni kurikulum za rani i predškolski odgoj i obrazovanje navodeći komunikaciju na stranim jezicima kao jednu od osam ključnih kompetencija za cjeloživotno učenje opisujući je na sljedeći način: “Dijete rane i predškolske dobi strani jezik uči u poticajnome jezičnom kontekstu, u igri i drugim za njega svrhovitim aktivnostima. Za to je najprimjereniji situacijski pristup učenju, koji djetetu omogućuje upoznavanje, razumijevanje i smisljeno korištenje stranoga jezika u nizu različitih aktivnosti i situacija. Poučavanje stranoga jezika ne provodi se posebno oblikovanim metodičkim postupcima, nego je strani jezik utkan u svakidašnje odgojno-obrazovne aktivnosti vrtića. Razvoju ove kompetencije pridonosi i poticanje međukulturnoga razumijevanja i komunikacije djece s drugim subjektima u odgojno-obrazovnoj ustanovi, kao i s onima izvan nje“ (Nacionalni kurikulum za rani i predškolski odgoj i obrazovanje, 2014:28).

Jedna od metoda poučavanja stranih jezika koja se iznimno dobro uklapa u situacijski pristup učenju je Total Physical Response ili TPR metoda. James J. Asher je 1969. godine proveo istraživanje na studentima na sveučilištu u San Joseu ispitujući učinkovitost TPR metode i u tom istraživanju metodu opisuje na sljedeći način: „[studenti] slušaju upute na stranom jeziku i odmah, u početku po uzoru na model, odgovore tjelesnim djelovanjem [...] upute su u početku kratke i jednorječne, a s vremenom postaju sve kompleksnije. (Ustani – ustani i obriši svoje ime s ploče)“ (Asher, 1969:4). Nadalje navodi da je u filmskoj knjižnici na Kalifornijskom sveučilištu, Berkeley, dostupan kratki film koji prikazuje tri dvanaestogodišnjaka koji pokazuju razumijevanje kompleksnih uputa na japanskom jeziku nakon samo dvadeset minuta obuke. Iako se takav prizor možda čini nemogućim, upravo je ovo Asherovo istraživanje potvrdilo takvu razinu učinkovitosti TPR metode. „Eksperimenti su čak pokazali da motorički aspekt tehnike nije bio posebno značajan kod jednostavnih jednorječnih uputa [...] tek kad se kompleksnost uputa povećala, kretnje su postale varijabla koja je imala dramatičan utjecaj na učenje“ (Asher, 1969:17). Zato ne čudi da je TPR metoda postala jedna od najraširenijih suvremenih pristupa poučavanja stranoga jezika. Također valja spomenuti da TPR metoda u počecima učenja prvenstveno stavlja naglasak na slušnu tečnost i razumijevanje onoga što se čulo bez inzistiranja na govoru na stranom jeziku. Naime, upravo je Asherova studija (1969) uočila da kada učenici pokušaju učiti slušanje i govorenje istovremeno, razumijevanje učenog jezika drastično opada. Podaci upućuju na to da učenje slušanja ne treba uključivati pokušaje izgovaranja strane fonologije. Ako je postignuta visoka razina slušne tečnosti, može postojati perceptivna spremnost na strani izgovor. Kada se, nakon adekvatnog vremena počne postupno uvoditi i govorenje na stranom jeziku valja naglasiti da „gramatiku ne treba učiti uvođenjem pravila, već s elementima koji se postupno uvode kroz

različite aktivnosti u razredu. Tako bi dječje pjesme i igre mogle naći svoje mjesto u nastavi, olakšavajući usvajanje gramatičkih sadržaja zbog svoje ležerne prirode: pjesme zbog svoje melodije, ritma, ponavljanja i rime, te igre zbog prostora koji daju djeci povećavajući njihovo sudjelovanje u igranju i dajući im priliku da izraze svoju kreativnost“ (Drakulić, Vidović, 2012:153).

Kada se uzme u obzir raznovrsnost i kompleksnost različitih metoda i tehnika poučavanja stranoga jezika, kao i drugi aspekti ranog i predškolskog odgoja i obrazovanja koji moraju biti prisutni, kao što su poticajno okruženje, emocionalna potpora i mnogi drugi, postaje jasno koliko je važna dobra pripremljenost stručnjaka koji će poučavati malu djecu strani jezik jer je to iznimno zahtjevan zadatak.

3. KVALIFIKACIJE POUČAVATELJA ENGLSKOG KAO STRANOG JEZIKA NA PODRUČJU OSIJEKA

Razlog zašto se u ovom radu govori o poučavateljima, a ne jednostavno o učiteljima engleskog jezika je taj što u predškolskim ustanovama poučavanje engleskog jezika često obavljaju osobe koje, strogo gledano, nisu učitelji. Analiza podataka prikupljenih u Dječjem vrtiću Osijek će u daljnjim poglavljima to detaljnije pojasniti, ali za sada valja istaknuti da su u spomenutom području zastupljene četiri različite struke. Riječ je o profesorima engleskog jezika i književnosti, učiteljima razredne nastave s pojačanim programom engleskog jezika, prvostupnicima engleskog jezika i književnosti te odgojiteljima. Ovakva neujednačenost ne iznenađuje kada se uzme u obzir da ni Nacionalni kurikulum za rani i predškolski odgoj i obrazovanje ni Zakon o predškolskom odgoju i obrazovanju ne definiraju kvalifikacije koje osoba mora imati kako bi djecu predškolske dobi poučavala engleski jezik. Ništa slično ne sadrži niti ijedan drugi pronađeni dokument. Iz toga proizlazi da su kriteriji zapošljavanja osoba koje bi taj posao obavljale vjerojatno postavljani prema nekakvom „zdravorazumskom“ načelu jer se radi ili o osobama koje su stručne za poučavanje engleskog jezika, ili osobama koje su stručne za odgoj i obrazovanje djece predškolske dobi.

Ipak, analiza literature je pokazala da se poučavanje stranoga jezika u toj fazi djetetova života znatno razlikuje od poučavanja engleskog jezika u osnovnoj školi. Upravo je zato zabrinjavajuća spoznaja da ni jedan studijski program, od svih navedenih u provedenom upitniku, ne sadrži kolegije koji bi studente pripremili upravo za poučavanje djece rane i predškolske dobi engleskome jeziku.

Što se tiče studija engleskog jezika i književnosti, studenti se s metodikom nastave susreću tek na diplomskom studiju kada je opredjeljuju za nastavnički smjer, no ti kolegiji su usmjereni na poučavanje djece školske dobi (Studijski program Diplomskog studija engleskog jezika i književnosti¹). Zato je pomalo zabrinjavajuće što su neki od ispitanih poučavatelja prvostupnici engleskog jezika i književnosti budući da njihov studijski program ne obuhvaća nikakve metodičke kolegije. Studijski program Integriranog preddiplomskog i diplomskog sveučilišnog učiteljskog studija s izbornim modulom C1-engleskim jezikom pak uključuje kolegije koji se bave metodikom stranoga jezika, ali je težište i dalje na djeci prvog razreda osnovne škole i starijoj (Studijski program Integriranog preddiplomskog i diplomskog sveučilišnog učiteljskog studija, 2014./2015.). Od svih navedenih kvalifikacija u upitniku, odgojiteljska struka ima najviše doticaja s metodikom

1

<https://www.ffos.unios.hr/anglistika/dvopredmetnidiplomskistudijengleskogajezikaiknjiževnostinastavnickismjer>

rada s djecom predškolske dobi, no ni preddiplomski ni diplomski studij ranoga i predškolskog odgoja i obrazovanja ne uključuju kolegije koji se bave metodikom nastave stranoga jezika (Preddiplomski i diplomski sveučilišni studijski program ranoga i predškolskoga odgoja i obrazovanja, 2009.).

Teško je reći koji bi od navedenih studijskih programa studente najbolje pripremio za poučavanje engleskog kao stranog jezika djece rane i predškolske dobi, no analiza navedenih studijskih programa navodi na zaključak da pripremljenost poučavatelja vrlo vjerojatno ponajprije ovisi o njihovoj vlastitoj dobroj volji i samoinicijativnom proučavanju literature koja se bavi upravo ovakvom tematikom.

Iz tog razloga je cilj ovim istraživanjem pokušati dati jasnija slika u pogledu poučavatelja engleskog kao stranog jezika u Dječjem vrtiću Osijek te njihovih kvalifikacija za rad s djecom rane i predškolske dobi. Dobit će se uvid i u njihove jezične kompetencije, preferirane metode rada te samoprocjenu motivacije za poučavanje djece rane i predškolske dobi.

4. METODA ISTRAŽIVANJA

4.1. Sudionici istraživanja

U istraživanju je sudjelovalo ukupno N=26 ispitanika. Ispitanici su bili 12 osoba koje u osječkim vrtićima poučavaju engleski jezik kao vanjski suradnici, a zaposlenici su Pučkog otvorenog učilišta Osijek te 14 odgojiteljica koje vode integrirani program engleskog jezika u svojim vrtićima.

4.2. Instrument istraživanja

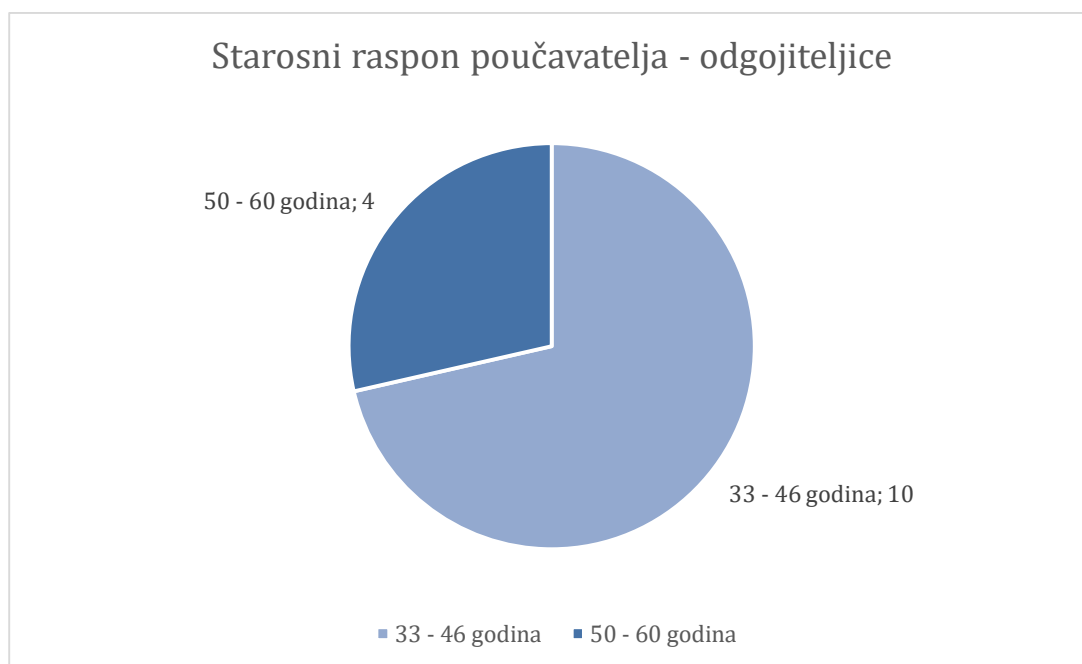
Instrument istraživanja je upitnik kojim će se utvrditi profil osoba koje u DV Osijek poučavaju djecu engleski jezik, tj. njihove kvalifikacije u jezičnom i pedagoškom smislu, preferirane metode rada te koliko su motivirani za poučavanje engleskog i smatraju li da ih je stečeno obrazovanje dovoljno pripremio za obavljanje tog posla. Upitnik se sastoji od deset pitanja različitih tipova i anonimna je (vidi Prilog).

4.3. Postupak prikupljanja podataka

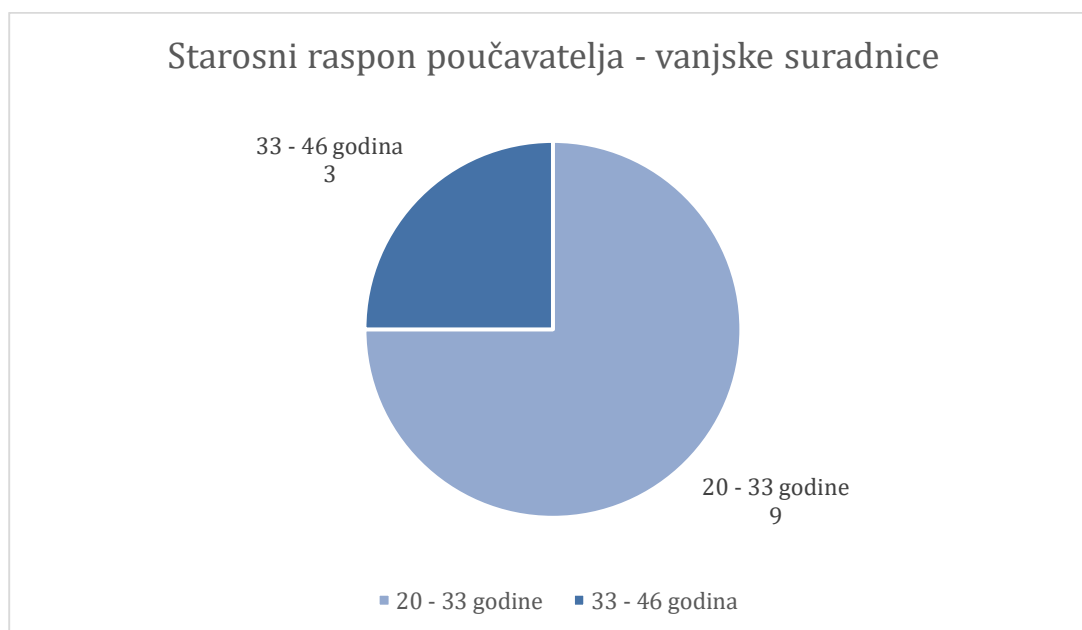
Nakon konstruiranja instrumenta prvo je tražena suglasnost za provođenje istraživanja od strane voditelja DV Osijek i Pučkog otvorenog učilišta u Osijeku. Objašnjena im je svrha istraživanja te je naglašeno da je istraživanje anonimno. Ispitanici su potom pristali sudjelovati u istraživanju i upitnik je u srpnju 2019. godine poslan voditeljima ustanova u kojima su ispitanici zaposleni. Neki su voditelji upitnik prosljedili zaposlenicima, no u neke vrtiće ga je bilo potrebno odnijeti u tiskanom obliku. Upitnici prosljedeni od strane voditelja su nakon ispunjavanja istim putem vraćeni, čime je ostvarena gotovo potpuna anonimnost ispitanika i njihovih podataka, dok je preostalo trebalo preuzeti osobno u dogovoreno vrijeme. Prikupljanje podataka je završilo sredinom srpnja 2019. godine.

5. REZULTATI ISTRAŽIVANJA I INTERPRETACIJA

Analiza prikupljenih podataka je pokazala da su sve ispitanice ženskog spola i širokog dobnog raspona (od 22 do 58 godina). Ako se usporede ispitanice koje rade kao vanjski suradnici s onima koje su odgojiteljice u vrtiću, može se uočiti da su one pretežito mlađe od odgojiteljica u vrtiću, što je vidljivo u grafovima 1. i 2. Prosječna dob vanjskih suradnica pritom iznosi 30 godina, a odgojiteljica 43 godine.

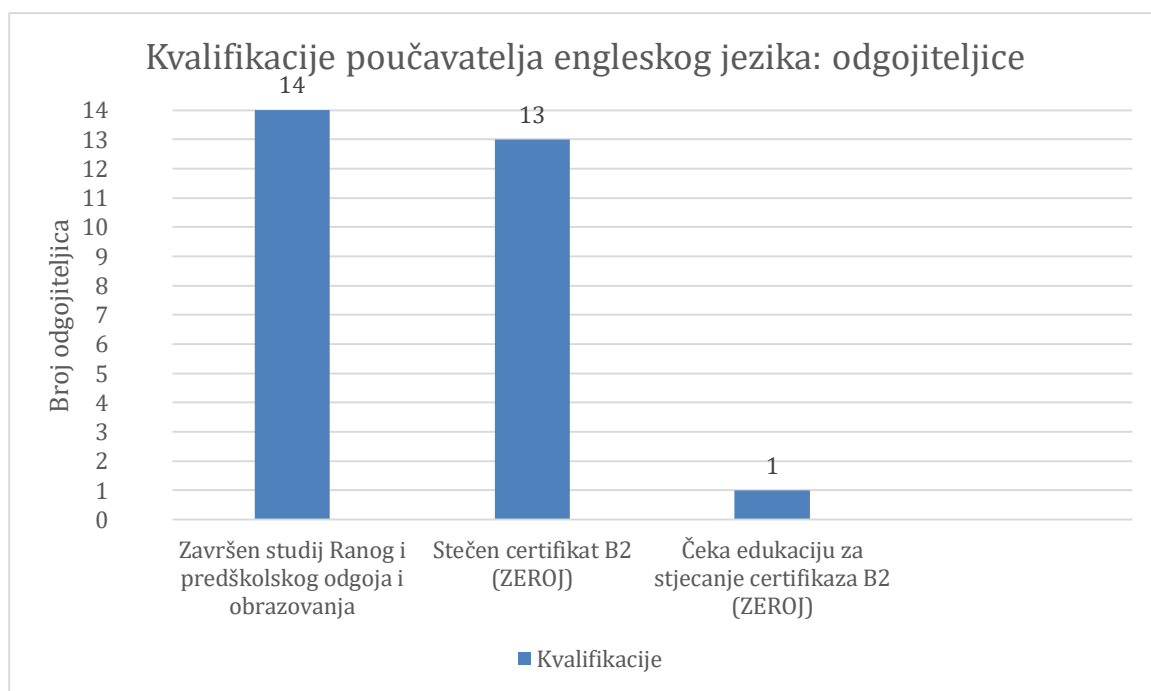

Graf 1. Dob podgojiteljica koje poučavaju engleski jezik u DV Osijek

Graf 2. Dob vanjskih suradnica koje poučavaju engleski jezik u DV Osijek

Po pitanju razine obrazovanja i zvanja, sve odgojiteljice imaju završen studij ranoga i predškolskog odgoja uz koji imaju certifikat B2 razine prema Zajedničkom europskom referentnom okviru za jezike (ZEROJ), osim jedne koja je navela da je u trenutku ispunjavanja upitnika u iščekivanju edukacije za polaganje ispita kako bi stekla navedeni certifikat. Među vanjskim suradnicama su zastupljena tri odgovora i to u jednakim udjelima: profesor engleskog jezika i književnosti, učitelj razredne nastave s pojačanim programom engleskog jezika i drugo. Ispitanice koje su označile treću opciju kao pojašnjenje su navele završen preddiplomski studij engleskog i hrvatskog jezika i književnosti. Detaljniji prikaz je vidljiv u grafovima 3. i 4.

Graf 3. Kvalifikacije poučavatelja engleskog jezika: odgojiteljice

Graf 4. Kvalifikacije poučavatelja engleskog jezika: vanjske suradnice

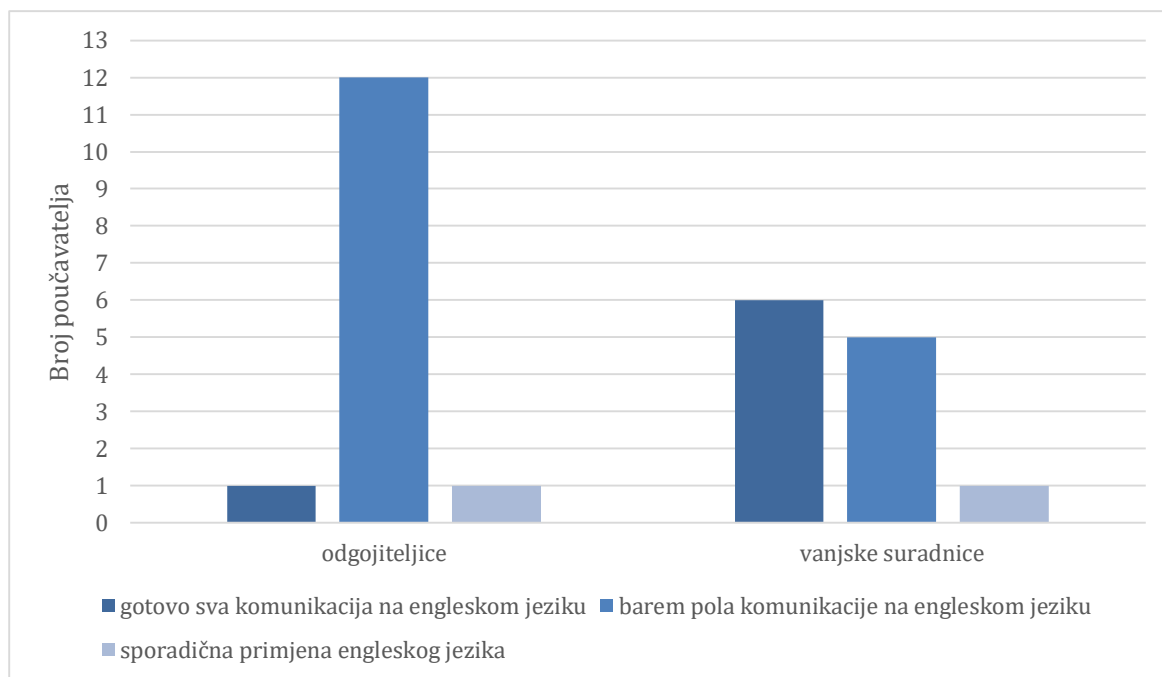
S obzirom na prosječnu dob ispitanica, ne čudi podatak da većina vanjskih suradnica ima manje od 10 godina radnog iskustva (dvije ispitanice imaju više: 15 i 17), od čega su gotovo svo iskustvo stekle poučavajući engleski jezik, dok među odgojiteljicama prevladavaju one koje imaju više od 10 godina radnoga iskustva, dvije čak i 30. Samo je jedna odgojiteljica poučavala engleski jezik gotovo cijeli svoj radni vijek, dok su ostale u poučavanju engleskog provele u prosjeku oko pola svog radnog iskustva.

Svim odgojiteljicama je posao u vrtiću u kojem rade jedini na kojem su trenutno zaposlene, dok 8 od 12 vanjskih suradnica u struci radi i u drugim ustanovama. One uključuju individualne sate hrvatskog i njemačkog jezika te zaposlenje u školama (4 ispitanice su navele osnovnu školu, a jedna privatnu školu).

Utvrđeno je i da vanjske suradnice poglavito rade s manjim skupinama djece (od 6 do 15), dok odgojiteljice engleski jezik poučavaju integrirano u okviru redovnog programa i rade u svojim odgojnim skupinama u kojima imaju od 17 do 32 djece.

Nadalje, rezultati upitnika su pokazali da većina odgojiteljica, njih 12, teži tome da barem pola komunikacije s djecom bude na engleskom jeziku dok je 5 vanjskih suradnica dalo takav odgovor, a čak 6 je odgovorilo da teže tome da gotovo sva komunikacija bude na engleskom jeziku.

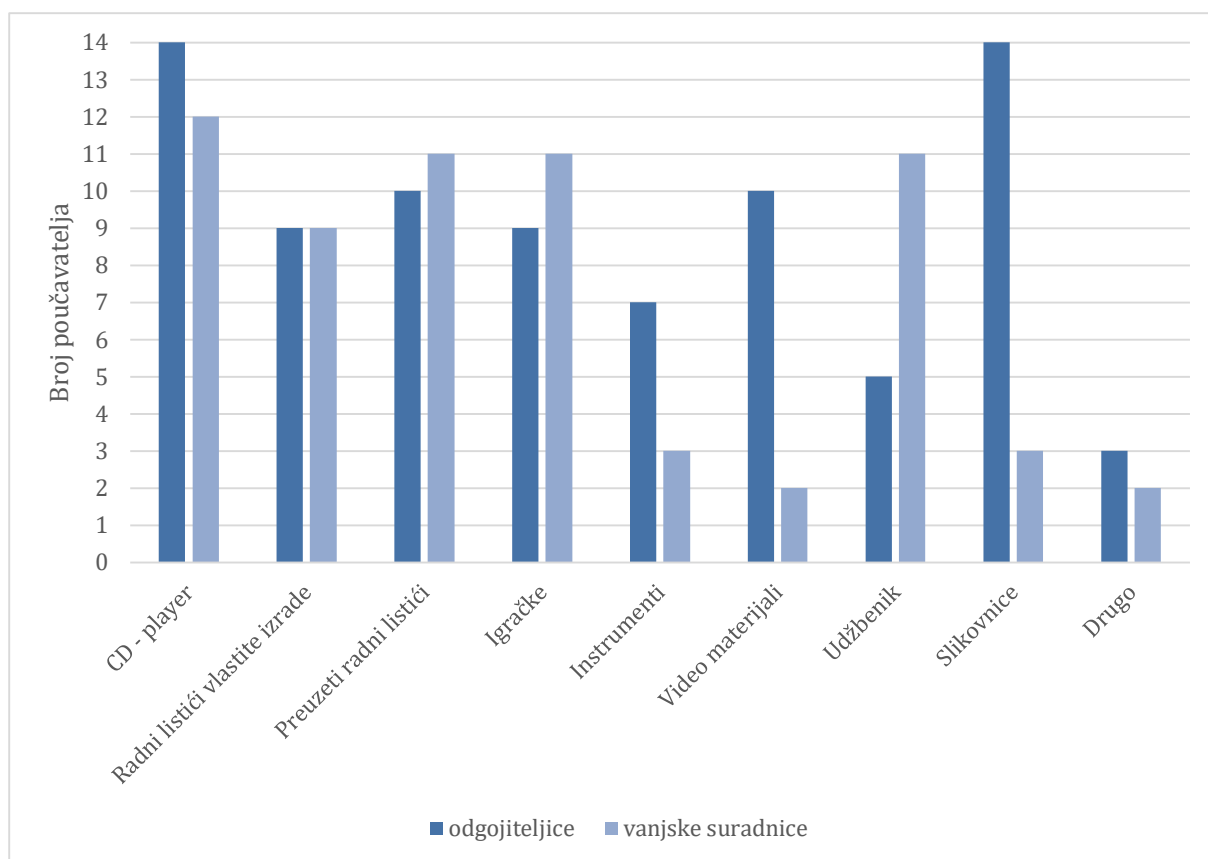
Za razliku od ovih vrlo ohrabrujućih podataka po pitanju izloženosti djece engleskome jeziku, utvrđeno je da ima i onih koje su odgovorile da pretežno koriste materinski jezik uz samo sporadičnu primjenu jednostavnih fraza na engleskom jeziku. Detaljniji prikaz je vidljiv u grafu 5.

Graf 5. Zastupljenost engleskog jezika u radu s djecom

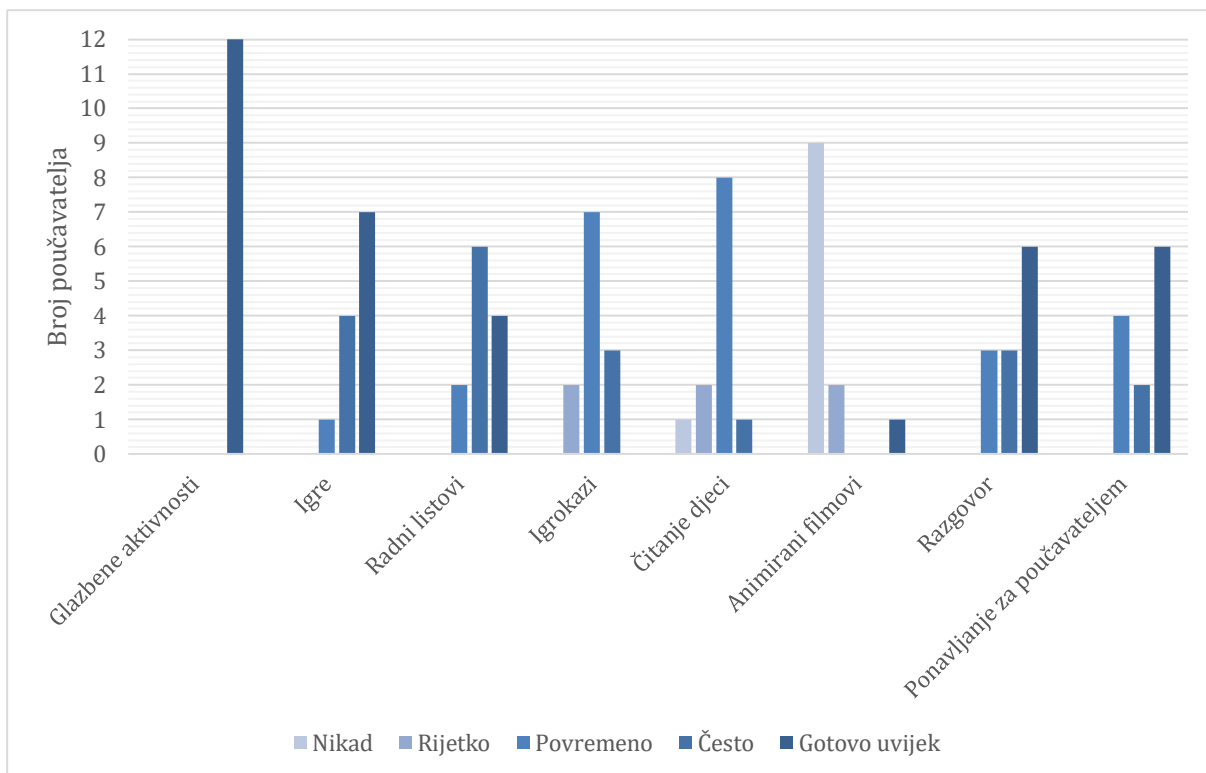
Po pitanju metoda, prevođenju su sklonije odgojiteljice, od kojih je čak 8 odgovorilo da ga prakticira gotovo uvijek, dok se 7 vanjskih suradnica izjasnilo da prevođenje prakticira rijetko ili povremeno. Unatoč razlici u učestalosti prevođenja, sve su ispitanice u svojim odgovorima jednako sklone uključivanju svih osjetila te pokreta pri poučavanju engleskoga jezika – od svih ispitanica, dvije su odgovorile da tu metodu prakticiraju često, a ostale da je prakticiraju gotovo uvijek.

U pogledu materijala i pomagala sve ispitanice su odgovorile da koriste CD-player, no kod ostalih ponuđenih odgovora se vide jasne razlike između odgojiteljica i vanjskih suradnica. Detalje prikazuje graf 6. Valja napomenuti da navedene vrijednosti ne prikazuju učestalost korištenja materijala, nego udio poučavateljica koje su pojedini materijal označile kao nešto što koriste u svojoj praksi.

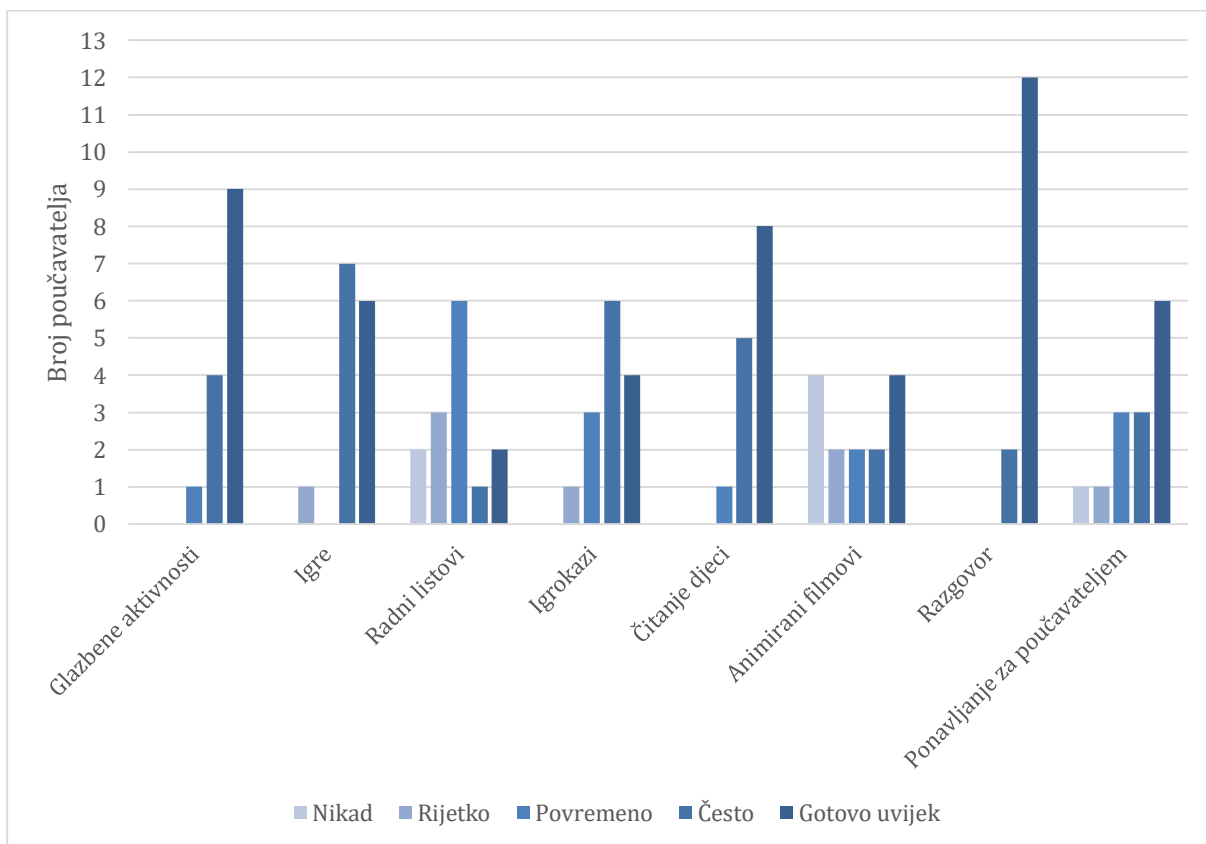

Graf 6. Zastupljenost korištenih materijala i pomagala

U obje skupine poučavateljica je zastupljen udžbenik Cookie and Friends, no postoje i neki koji se koriste u samo jednoj od dvije skupine. Neke vanjske suradnice su navele udžbenik Pockets, dok pojedine odgojiteljice koriste Oxford – Happy House. Poučavateljice koje su među materijalima označile i „drugo“ su od aktivnosti još nabrojale i „flashcards“, „memory“, „Amy“, „picture dictionary“, raznovrsne strukturirane i nestrukturirane materijale te „sve oko sebe“. Učestalost pojedinih aktivnosti je prikazana na grafovima 7. i 8.

Graf 7. Učestalost kojom vanjske suradnice provode navedene aktivnosti

Graf 8. Učestalost kojom odgojiteljice provode navedene aktivnosti

Iako uporaba animiranih filmova u dječjim vrtićima općenito vrlo često ima negativne konotacije, u učenju stranih jezika to ne mora biti slučaj, što pokazuje sljedeći primjer. Jedna je odgojiteljica samoinicijativno pojasnila način na koji ona prakticira tu aktivnost u svojoj odgojnoj skupini. Naime, ona osobno koristi kratke animirane filmove na engleskom jeziku od 5 do 15 minuta koje prethodno posebno odabere kako bi služili kao uvodna aktivnost u temu kojom će se toga dana skupina pozabaviti. Nakon gledanja započne razgovor o pogledanom sadržaju kako bi produbila dječje razumijevanje i potaknula ih na komunikaciju na engleskom jeziku. Ovaj jedan anegdotalni primjer nipošto ne znači da sve poučavateljice koje koriste animirane filmove to prakticiraju na opisan konstruktivni način, ali navodi na zaključak da uočena učestalost korištenja takvih materijala nije nužno problematična s tim da okolnosti treba detaljnije proučiti.

Nadalje, značajan broj ispitanica je svoj osjećaj pripremljenosti za poučavanje djece rane i predškolske dobi engleskom jeziku ocijenilo vrlo dobrom ocjenom, tj. 4 odgojiteljice i čak 6 vanjskih suradnica, dok su je ostale ocijenile ocjenom dobar i nižom. Samo su tri od svih ispitanica svoju pripremljenost ocijenile odličnom.

Svoju motiviranost za poučavanje engleskog jezika većina je poučavateljica ocijenila visokom, čak 12 odgojiteljica i 9 vanjskih suradnica. Od preostalih poučavateljica, vanjske suradnice su svoju motivaciju ocijenile srednjom, a odgojiteljice niskom.

Obje skupine poučavateljica su podjednako ocijenile motiviranost djece za učenje engleskog jezika: 11 odgojiteljica i 9 vanjskih suradnica je motiviranost ocijenilo visokom, a 3 odgojiteljice i 3 vanjske suradnice srednjom ocjenom.

6. RASPRAVA

Provedeno istraživanje nastojalo je rasvijetliti stručni profil osoba koje poučavaju djecu rane i predškolske dobi u Dječjem vrtiću Osijek engleski jezik. Analiza je pokazala da su prisutna četiri različita stručna profila: profesorice engleskog jezika i književnosti, učiteljice razredne nastave s pojačanim programom engleskog jezika, prvostupnice engleskog jezika i književnosti te odgojiteljice. Uočene su i razlike u pristupu poučavanju između odgojiteljica i ostalih stručnih profila koji u Dječjem vrtiću Osijek rade kao vanjske suradnice zaposlene na Pučkom otvorenom učilištu Osijek. Naime, vanjske suradnice su sklonije korištenju udžbenika, rješavanju radnih listića i poučavanju na način da djeca ponavljaju izraze za njima, odnosno aktivnostima koje su više karakteristične za djecu školske dobi. Međutim, iz analize je vidljivo i to da ne zanemaruju dječju potrebu za igrom i zabavom, naprotiv, prakticiraju glazbene aktivnosti i igre te koriste igračke u većoj mjeri od odgojiteljica. Isto tako veći udio ukupne komunikacije s djecom se odvija na engleskom jeziku nego što je to slučaj kada je on integriran u cjelodnevni program. Ipak, s obzirom da se radi o postotku, to ne znači da su djeca u cjelodnevnim engleskim programima manje izložena stranom jeziku jer vanjske suradnice s djecom provode samo dva sata tjedno pa je logično da će pokušati to ograničeno vrijeme što bolje iskoristiti, dok odgojiteljice imaju na raspolaganju šest sati dnevno, odnosno cijelu svoju smjenu svaki radni dan.

S druge strane, kod odgojiteljica je zastupljenije korištenje glazbenih instrumenata, što se može objasniti razlikama u studijskom programu i određenoj prednosti odgojiteljica čiji studij obuhvaća i stjecanje glazbenih kompetencija. Pored toga, utvrđeno je i da više djeci čitaju slikovnice te improviziraju odnosno iskorištavaju materijale i situacije koje se spontano događaju tijekom dana kao prilike i poticaje za učenje engleskog jezika. Također u znatno većoj mjeri djeci puštaju animirane filmove i više razgovaraju s djecom. Pored već navedenog dužeg vremenskog razdoblja koje provode s djecom svaki dan, razlog za utvrđene razlike zasigurno je i bolje poznavanje djece te s tim povezana dublja emocionalna veza između odgojiteljica/poučavateljica i djece koja im, među ostalim, omogućuje prisniji odnos i kvalitetniju komunikaciju. Međutim, nedostatak je ovog upitnika što ne prikazuje kontekst u kojem se odvijaju pojedine aktivnosti na temelju čega bismo vjerojatno bolje mogli procijeniti njihovu učinkovitost u ovladavanju stranim jezikom.

Ono što pak jest vidljivo iz prikupljenih odgovora je da su poučavateljice upoznate s konceptom situacijskog učenja stranog jezika i da prepoznaju vrijednost elemenata TPR metode, iako možda nisu nužno upoznate s njezinim nazivom i svim karakteristikama. S obzirom na vrste

aktivnosti koje prakticiraju i njihovu učestalost, može se zaključiti da anketirane vanjske suradnice ulažu trud u to da svoje stručno znanje stečeno školovanjem prilagode kako najbolje znaju uzrastu s kojim rade, dok odgojiteljice nastoje znanje o metodama i pristupima poučavanju drugih područja primijeniti na engleski jezik. Na to ukazuje, ne samo uvid u studijske programe, već i to što čak i tečajevi za odgojitelje za polaganje jezičnog ispita B2 razine pripremaju polaznike za navedeni ispit, a ne za rad s djecom rane i predškolske dobi pa je i vokabular koji se na nastavi koristi neprimjeren za predškolski uzrast, prema mišljenju odgojiteljice spomenute u 7. poglavlju.

Uspoređujući prikupljene podatke s analiziranom literaturom, uočava se da poučavatelji engleskog jezika u Dječjem vrtiću Osijek dobro obavljaju svoj posao. Međutim, utvrđena je neujednačenost u pogledu njihovih kvalifikacija koja je ponajprije rezultat nedostatka odgovarajuće zakonske regulative te u određenoj mjeri baca sjenu na učinkovitost cjelokupnog programa. Stoga je jedan od prioriteta, u skladu s Andrejom Silić (2007b), na učiteljskim i srodnim fakultetima u podjednakoj mjeri kvalitetno osposobiti buduće poučavatelje engleskog i drugih stranih jezika kako za znanje stranih jezika tako i za rad s djecom rane i predškolske dobi. To će zasigurno dovesti do većeg samopouzdanja poučavatelja koji će postati sigurniji u izbor svojih postupaka sukladno pojedinoj dobnoj skupini i razvojnoj fazi djece, a što će se, dugoročno gledano, pozitivno odraziti na cjelokupni proces ovladavanja engleskim kao stranim jezikom, što je cilj kojemu svi težimo.

7. ZAKLJUČAK

Proširivanje vidika i kognitivni napredak koji donosi poznavanje stranih jezika u bilo kojoj dobi je od neopisive vrijednosti. Zato je važno početi učiti strani jezik u što ranijoj dobi, dok dijete još uvijek uči na prirodan, instinktivan način, upijajući svako novo iskustvo s neizmjernim entuzijazmom. Rana i predškolska dob je tu neponovljiva prilika jer se takva lakoća usvajanja novih informacija i neopterećenost pogreškama odrastanjem samo smanjuje, a ukoliko se stvori i kvalitetno okruženje gdje će dijete imati na raspolaganju poticajne materijale, prostor i prilike za istraživanje te potporu koja će mu izgraditi samopouzdanje, ono može bilo koji jezik savladati čak i na razini izvornog govornika.

Istraživanje je pokazalo da, nažalost, u gradu Osijeku ne postoji način da se stekne kvalitetno formalno obrazovanje u području poučavanja engleskog kao stranog jezika specifično za djecu rane i predškolske dobi. Iz tog razloga pripremljenost poučavatelja zasigurno ovisi o njihovoj vlastitoj dobroj volji i trudu koji su spremni uložiti kako bi se informirali o metodičkim načelima važnima za uspješno ovladavanje stranim jezikom u tom najranijem životnom razdoblju.

Stoga je nužno kvalitetno obrazovati naše profesore, učitelje i odgojitelje kako bi u svom pozivu mogli ostvariti svoj puni potencijal. To ponajprije znači da trebaju biti spremni za iznimno odgovoran i izazovan rad s djecom rane i predškolske dobi kod kojih će moći izgraditi zdrave temelje za razvoj engleskoga, no i drugih stranih jezika, te tako pravodobno započeti s opismenjavanjem budućih nositelja našega društva.

8. LITERATURA

- Asher, J. J. (1969). *The Total Physical Response Approach to Second Language Learning*. The Modern Language Journal, 53, 1, 3-17.
- Ceppi, G., Zini, M. (2003). *Children, spaces, relations – metaproject for an environment for young children*. Domus Academy Research Center, Reggio Children, Reggio Emilia. Preuzeto 2.5.2019. s adrese <https://llk.media.mit.edu/courses/readings/reggio.pdf>
- Cummins, J. (1979). *Linguistic interdependence and the educational development of bilingual children*. Bilingual Education Paper Series, Vol. 3 No. 2. Preuzeto 2.5.2019 s <https://files.eric.ed.gov/fulltext/ED257312.pdf>
- Diamond, M. i Hopson, J. (2002). *Čarobno drveće uma, kako razvijati inteligenciju, kreativnost i zdrave emocije vašeg djeteta od rođenja do adolescencije*. Lekenik: Ostvarenje.
- Dječji vrtić Osijek (2019). *Program ranog učenja engleskog jezika*. Preuzeto 3.5.2019. s adrese <http://vrticiosijek.hr/wp-content/uploads/2019/04/engleski-jezik-LETAK.pdf>
- Enever, J. (ur.) (2011). *ELLiE: Early Language Learning in Europe*. British Council.
- Fakultet za odgojne i obrazovne znanosti (2009). *Diplomski sveučilišni studijski program Ranoga i predškolskoga odgoja i obrazovanja*. Sveučilište Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku. Preuzeto 3.5.2019. s adrese <http://www.foozos.hr/studiji/studijski-programi>
- Fakultet za odgojne i obrazovne znanosti (2009). *Preddiplomski sveučilišni studijski program Ranoga i predškolskoga odgoja i obrazovanja*. Sveučilište Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku. Preuzeto 3.5.2019. s adrese <http://www.foozos.hr/studiji/studijski-programi>
- Fakultet za odgojne i obrazovne znanosti (2014). *Studijski program Integriranog preddiplomskog i diplomskog sveučilišnog učiteljskog studija*. Sveučilište Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku. Preuzeto 3.5.2019. s adrese <http://www.foozos.hr/studiji/studijski-programi>
- Filozofski fakultet Osijek. *Studijski program Diplomskog studija engleskog jezika i književnosti*. Sveučilište Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku. Preuzeto 3.5.2019. s adrese <https://www.ffos.unios.hr/anglistika/dvopredmetnidiplomskistudijengleskogajezikaiknjizevnostinastavnickismjer>

- Filozofski fakultet Osijek. *Studijski program Preddiplomskog studija engleskog jezika i književnosti*. Sveučilište Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku. Preuzeto 3.5.2019. s adrese <https://sokrat.ffos.hr/ff-info/studiji.php?action=show&id=6>
- Frković, K. (2018). *Situacijski pristup učenju stranog jezika u ranoj i predškolskoj dobi*. Završni rad. Sveučilište u Rijeci: Učiteljski fakultet u Rijeci.
- Hakuta, K., Bialystok, E., Wiley, E. (2003). *Critical Evidence: A Test of the Critical-Period Hypothesis for Second-Language Acquisition*. *Psychological Science*, 14, 1, 31-38. Preuzeto 8.5.2019. s adrese <https://www.jstor.org/stable/40063748?read-now=1&refreqid=excelsior%3Ab4a34ba00ac0728b7c0c389afd79094f&seq=7#metadata-info-tab-contents>
- Ivić, D. I. (1978). *Čovjek kao animal symbolicum, Razvoj simboličkih sposobnosti*. Beograd: Nolit.
- *Nacionalni kurikulum za rani i predškolski odgoj i obrazovanje* (2014), Zagreb: Republika Hrvatska, Ministarstvo znanosti i obrazovanja. Preuzeto 22.4.2019. s <http://www.azoo.hr/images/strucni2015/Nacionalni-kurikulum-za-rani-i-predskolski-odgoj-i-obrazovanje.pdf>
- Silić, A. (2007a). *Prirodno učenje stranog (engleskog) jezika djece predškolske dobi*. Zagreb: Mali Profesor.
- Silić, A. (2007b). *Stvaranje poticajnoga okruženja u dječjemu vrtiću za komunikaciju na stranome jeziku*. *Odgojne znanosti*, 9, 2 (14), 67-84. Preuzeto 17.4.2019. s https://hrcak.srce.hr/index.php?show=clanak&id_clanak_jezik=33299
- Vasta, R., Haith, M. M., Miller, S. A. (2000). *Dječja psihologija: moderna znanost*. Jastrebarsko: Naklada Slap.
- Vidović, E., Drakulić, M. (2012). *Poučavanje koncepta jednine i množine imenica u nastavi engleskoga jezika u ranoj dobi*. *Metodički obzori*, 7, 2 (15), 141-155. Preuzeto 7.5.2019. s https://hrcak.srce.hr/index.php?show=clanak&id_clanak_jezik=124611
- Vilke, M. (1991). *Vaše dijete i jezik, materinski, drugi i strani jezik.*, Zagreb: Školska knjiga.
- *Zajednički europski referentni okvir za jezike*. Preuzeto 22.4.2019. s <http://www.unidu.hr/datoteke/8603/Zajedni-ki-referentni-okvir-za-jezike-Opis-stupnjeva.pdf>

9. PRILOZI

UPITNIK O STRUČNOM PROFILU POUČAVATELJA ENGLSKOG JEZIKA U DJEČJEM VRTIĆU OSIJEK

Ovaj kratki upitnik namijenjen je prikupljanju podataka za izradu završnog rada Ivane Čosić, studentice 3. godine Izvanrednog preddiplomskog studija Ranog i predškolskog odgoja na Fakultetu za odgojne i obrazovne znanosti u Osijeku.

*Molimo Vas da pažljivo pročitate pitanja i iskreno na njih odgovorite. Prikupljeni podatci su anonimni i koristit će se isključivo za potrebe izrade završnoga rada. Molimo Vas da ponuđene odgovore **podobljate**, **podcrtate** ili označite drugom bojom. **Hvala Vam na suradnji!***

1. Dob:

2. Spol: Ž ili M

3. Razina obrazovanja i zvanje:

a) Završen Filozofski fakultet: *profesor engleskog jezika i književnosti*

b) Završen Učiteljski fakultet (Fakultet za odgojne i obrazovne znanosti): *učitelj razredne nastave s pojačanim programom engleskoga jezika*

c) Završen Učiteljski fakultet (Fakultet za odgojne i obrazovne znanosti): *odgojitelj (koji posjeduje odgovarajući certifikat o poznavanju engleskoga jezika) – Molimo navedite kakav certifikat posjedujete (npr. Cambridge English, škola stranih jezika ili sl.)*

_____ te označite razinu Vaše jezične
kompetencije navedenu na certifikatu: B1 B2 C1 C2.

d) Drugo: _____

4. Radno iskustvo u struci (u godinama):

5. Radno iskustvo u poučavanju engleskog jezika (u godinama):

6. Jeste li zaposlenik/ca

a) Dječjeg vrtića Osijek, ili

b) Pučkog otvorenog učilišta u Osijeku?

7. Pored poučavanja engleskog jezika u vrtiću/vrtićima, radite li još negdje drugdje u struci?

DA NE

Ako DA, gdje (npr. privatni vrtić, osnovna škola...)?

14. Koliko često provodite navedene vrste aktivnosti? Označite na skali pri čemu je 1 – NIKAD, 2 – RIJETKO, 3 – POVREMENO, 4 – ČESTO i 5 – GOTOVO UVIJEK).

a) <u>Glazbene aktivnosti (pjesmice, brojalice, ples)</u>	<u>1</u>	<u>2</u>	<u>3</u>	<u>4</u>	<u>5</u>
b) <u>Igre</u>	<u>1</u>	<u>2</u>	<u>3</u>	<u>4</u>	<u>5</u>
c) <u>Rješavanje radnih listova</u>	<u>1</u>	<u>2</u>	<u>3</u>	<u>4</u>	<u>5</u>
d) <u>Igrokazi</u>	<u>1</u>	<u>2</u>	<u>3</u>	<u>4</u>	<u>5</u>
e) <u>Čitanje priča/bajki/slikovnica</u>	<u>1</u>	<u>2</u>	<u>3</u>	<u>4</u>	<u>5</u>
f) <u>Animirani filmovi i televizija</u>	<u>1</u>	<u>2</u>	<u>3</u>	<u>4</u>	<u>5</u>
g) <u>Razgovor</u>	<u>1</u>	<u>2</u>	<u>3</u>	<u>4</u>	<u>5</u>
h) <u>Ponavljanje riječi/izraza za učiteljem</u>	<u>1</u>	<u>2</u>	<u>3</u>	<u>4</u>	<u>5</u>

15. Smatrate li da Vas je završeno obrazovanje dobro pripremio za poučavanje engleskog jezika djece predškolske dobi? Označite na skali pri čemu je 1 - UOPĆE SE NE SLAŽEM, a 5 - U POTPUNOSTI SE SLAŽEM.

1 2 3 4 5

16. Kako biste procijenili motivaciju djece za učenje engleskog jezika u Vašoj skupini/skupinama? Označite na skali pri čemu je 1 - NISKA, 2 – SREDNJA , a 3 - VISOKA.

1 2 3

17. Kako biste procijenili svoju motivaciju za poučavanje engleskog jezika u Vašoj skupini/skupinama? Označite na skali pri čemu je 1 - NISKA, 2 – SREDNJA , a 3 - VISOKA.

1 2 3